

Vävnadsdonation

Behovet av vävnader för transplantation är stort och årligen behöver omkring 1 500 patienter i Sverige någon typ av vävnadsdonation. Till skillnad från organ behöver inte vävnader vara försörjda med syresatt blod när de tas tillvara. Donation av vävnader kan i princip ske från alla patienter som avlider och som inte har några kontraindikationer, oavsett om organdonation är möjligt eller inte. Det krävs ett samtycke även för att vävnad från avlidna ska få tillvaratas.

Vävnadsinrättningarna är egna organisationer och rutiner finns för varje enhet.

- Vid vävnadsdonation i samband med organdonation är transplantationskoordinatören behjälplig
- I de fall det endast är aktuellt med donation av vävnader, **se regionala och lokala rutiner**

De vävnader som idag är vanligast att ta tillvara för transplantationsändamål är:

- Hjärtklaffar
- Hornhinnor
- Kärl
- Ben
- Hud

Mer finns att läsa om vävnad på Vävnadsrådets hemsida: vavnad.se och i nedanstående lagar och föreskrifter.

Lagar och föreskrifter gällande vävnad

[EU-direktiv](#)

Lag ([2008:286](#)) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler

Lag ([2002:297](#)) om biobanker i hälso- och sjukvården m.m.

[SOSFS 2009:30](#) föreskrifter om donation och tillvaratagande av vävnader och celler.

[SOSFS 2009:31](#) om vävnadsinrättningar i hälso- och sjukvården mm.

Regionala rutiner vävnadsdonation – Sahlgrenskas upptagningsområde

Vid frågor kontakta gärna transplantationskoordinator, 031 – 343 5776, gällande vävnadsdonation i samband med organdonation.

Hornhinnor

Alla som avlider oavsett ålder kan donera hornhinnor, om samtycke finns till donation. För att undvika överföring av smitta/sjukdom till mottagaren utreds den tilltänka donatorn noggrant med medicinsk utredning, provtagning och odling från vävnad. Blodprov måste tas inom 24 timmar efter dödsfallet är konstaterat.

Hornhinnor kan tillvaratas efter multiorgandonation, i samband med rättsmedicinsk obduktion eller klinisk obduktion. Hornhinnorna prepareras och kvalitetskontrolleras av biomedicinska analytiker och kan därefter förvaras på en hornhinnebank upp till 5 veckor innan användning.

- **Hornhinnebanken Göteborg**, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Ögonkliniken Mölndal
Kontaktuppgifter: hornhinnekoordinator 031 – 343 31 18
- **Hornhinnebanken Umeå**, Norrlands Universitetssjukhus i Umeå
Kontaktuppgifter: vävnadsdonationsutredande sjuksköterska 090 – 785 80 31
- **(tillfälligt ej verksam) Hornhinnebanken Linköping**, Donationsverksamheten Östergötland
Kontaktuppgifter: donationsansvarig sjuksköterska 010 – 103 17 33

Homograft/hjärtklaffar

Ett homograft kan vara en aortaklaff, pulmonalklaff, artärgraft från aorta eller en patch.

Alla som är mellan 0 och 70 år och avlider kan donera homograft om det finns samtycke till donation och vävnaden kan tillvaratas inom 48 timmar efter dödsfallet. För att vävnad ska kunna tillvaratas krävs en noggrann medicinsk utredning för att inte överföra någon smitta/sjukdom till mottagaren.

Homograft kan tillvaratas i samband med multiorgandonation, där hjärtat av någon anledning inte kan användas för transplantation. Intakta hjärtklaffar kan även tillvaratas från ett sjukt hjärta som tas ut i samband med hjärttransplantation.

Hjärtklaffarna omhändertas på Cell- och vävnadslab och vävnaden kan förvaras upp till 10 år i en Isothermal frys (flytande kväve).

Hjärtklaffsbanker finns på Sahlgrenska Universitetssjukhuset och Skånes Universitetssjukhus, Lund

- **Cell- och vävnadslab**, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg
Kontaktuppgifter: 031 – 342 10 48

Ben

Flera sjukhus i Sverige har vävnadsinrättningar för ben, en sk benbank, där förvaras ben som tillvaratas i samband med en höftledsprotosoperation. Det unika med **benbanken i Östersund** är att den även omfattar donerad ben- och senvävnad från avlidna. De ben som kan tillvaratas är långa rörben, såsom femur, tibia, humerus och ulna samt vissa små ben i fotleden.

Alla som avlider kan donera ben- och senvävnad om det finns samtycke till donation.

För att undvika överföring av smitta/sjukdom till mottagaren görs en noggrann medicinsk utredning av donatorn. Den tillvaratagna ben- och senvävnaden kan förvaras upp till 5 år i speciella frysar.

- **Benbanken**, Östersunds sjukhus, Region Jämtland Härjedalen
Kontaktuppgifter: vävnadssamordnare 0738 – 08 73 70